

Цетиње, 28. октобра

Аустро-Угарска ставила је све у покрет да некако с читавом кожом изиђе из процјена, у који је запала својом рођеном кривицом. Петре-нимице је јурнула на жртву, коју је изабрала, и сад се чуди, у какву је клопку улетјела. Нашла се одједанпут опкољена државама, које њен вјероломни атентат на један међународни уговор не одобравају. Осим Немачке све су остале велике силе противу ње. Сама пак Немачка довољно је мудра, а да би рескирала своје милионе у новцу и војницима за Босну и Херцеговину. То би значило да је постала нека врста швајцарске гарде, најмљене да ратује за аустро-угарске интересе. Зато се она по свој прилици залаже исто толико усрдно колико и сама Аустро-Угарска, да се из неприлика извуку без рата. Није искључена могућност да Немачка савјетује Аустро-Угарској попуштање, пошто је то једини пут да се с чашћу ствар регулише.

Ну о томе није нам намјера овдје да говоримо. Нас сада интересују више знаци, из којих се даје закључити на каквој се муци налази Аустро-Угарска. Држава, која се осјећа у добрим приликама и која је довољно снажна да своје право заштити, не чини оно што Аустро-Угарска.

Прије свега она неће измишљати пропаганде које не постоје само да би поједине окрuttије грађане могла затварати, у чију вјерност не вјерује. Она се неће спустити тако ниско да тражи задовољења у напошењу увреда пладалачким изасланицима, као што је чинила према бригадиру г. Јанку Вукотићу. Неће шиканирати путнике који иду за Србију и Црну Гору, или из њих излазе. А што чини по Босни и Херцеговини, у којима се још чита царев манифест, који обећава потоке меда и млијека као у рају, то превазилази све појмове о дволичности, обећању и пријевари. Па како се може оквалити забрана провоза порученог оружја с муницијом за Србију? Држава, која броји до 50 милиона становника са близу четири стотине хиљада војника у редовним приликама, стрепи од малених држава Србије и Црне Горе и у миру спрјечава да им преко њене територије долазе разне поруџбине. Право јачега ступио је мјесто права законског и Божјега.

То је стидно за једну велику државу, али она тога стида нема. Она зазира од малих држава. Кад њу оваке маленкости жуље, може се мислити са каквом моралном снагом располаже у себи. Све то нијесу крупне чињенице, али су симптоматичне и одају моралну слабост ове империје. Она преза-

од бригадира Јанка Вукотића; њу љути појава српског престолонашљедника Ђорђа; она зазира од нешто мало топова и граната, послатих из Француске у Србију; њу страх хвата од Срба својих рођених круновина, и трпа их гомилама у тамнице под изговором неке великосрпске пропаганде.

И то је тек један жалосни образ „моћне“ аустро-угарске империје. Други је још ушаканији. Други одаје још већу мизерију која се зацарила у душама оних у Бечу и Пешти, који у тој монархији ведре и облаче. Толико су сигурни са својим „вјерним“ поданицима да се плаше и од наших новина. Не смилују ни једне наше новине да пријеђу границе ове црножуте царевине. Њено право у најновијој отимачини толико је силно, да га може оборити ријеч српских листова. Уздање у љубав својих народа тако је велико, да га може српска штампа одувати као пухор.

И од српскога пера се дакле боји. Али и од тога мизерије је ово што ћемо сад рећи. Сва њена штампа заједно с телеграфским агенцијама свјесно фабрикује неистине и распростира их. Неистина им је пошљедње уздање. За неистину су се ухватили као да њеник за сламку. Неистина и клевета, то је њихово једино оружје данас.

Почели су с тим како су Италија и Русија унапријед пристале на анексију Босне и Херцеговине.

Одговорило им се — није истина. Клеветали су, да се Србија и Црна Гора спремају на Санџак. Показало се, да је и то измишљено.

Трубили су, да Русија хоће слободан пролаз кроз Дарданеле, па и то не бјеше истина. Оглашавали су да је Италија купљена Триполисом, па и то бјеше измишљено.

Огласили су да је др. Крамарж био за анексију, па је и то објелодањено као неистина у оној форми, у којој је изнесено.

Све је то потекло из Аустро-Угарске. Хтјела је свуда да посије раздор, како би у мутној води могла ловити и свој плијен обезбјевити.

И ако није успјела да Турску, због Дарданела, доведе у опреку с Русијом, због Новопазарског Санџака са Србијом и Црном Гором, а због Триполиса с Италијом, она ипак на сав мах наставља своја измишљања даље.

Сад је пронашла, да је у новопазарски Санџак упала једна српска чета. Сад опет да је Турска кренула силну војску између Србије и Црне Горе. Опет сад, да Црна Гора шаље муницију у План и Гусиње, а српска војска да се утаборила према Санџаку. Све неистине која од које ругобнија.

Напошљетку спала је и на то, да њен кореспондент-биро сасвим

отворено обмањује свијет. Тако је на дан отварања црногорске скупштине послала телеграм на Цетиње, у коме је стојало да је српска народна скупштина са 93 гласа противу рата у начелу. Смјер јој је био, да обмане црногорску скупштину те да би и она исти такав закључак донијела. На Цетињу се одмах рекло: то није истина, и скупштина је донијела ријешење које већ знамо.

Кад није ништа помогло почели су обмањивати свијет на крупно. Председник француске републике Фалијер, рекоше, писао је цару и краљу Франју Јосифу и у најљубазнијима ријечима мири се са атеитатом на један међународни уговор и са анексијом Босне и Херцеговине, а то није истина. Оставивши Француску, пријеђоше на Енглеску и посредством свога кореспондент-бироа раструбише широм цијелога свијета, да је енглески посланик у Бечу, Уилем Гошен, добио од владе Велике Британије налог, да изјави цару и краљу, да Енглеска неће чинити сметње присаједињењу Босне и Херцеговине.

Ету је безочност истјерана на врхунац. Згадили су се у Лондону. Не мање бјеху и револтирани на овакав одвратан и беспримјеран цинизам. Одмах су цијелом шаклом вратили ове неистините ријечи откуда су потекле. Влада Велике Британије одмах је демантовала неистине бечке и утврдила, да она и сад стоји непоколебљиво на своме првашњем гледишту.

По овоме што смо доведе изнијели може се видјети у каквој се невољи налази аустро-угарска монархија. Копрца се. Хтјела би да се измигољи испод толиких руку које су је притисле, па не може памету и снагом, већ клеветама и јавним неистинама, које се само још по друмским механама данас чују.

Ми се овој појави радујемо. Она нам казује како је у душама бечке господе и како јадно њихове акције у Европи стоје.

Има ли Немачка, једина држава која је још уз Аустро-Угарску, рачуна да ову државу спасава?

Преговори

Изгледа, да је споразум међу великим силама, које стоје ван Аустро-Угарске и Немачке, постигнут у питању конференције и њенога програма. Немачку изузимамо овдје зато, што се је сама изузела, изјавивши, да она своје држање чини зависним од држања Аустро-Угарске. Према томе споразум, ако је постигнут, углављен је између Русије, Енглеске, Француске, Италије, можда и Турске.

Рекосмо „ако“. Али кад узмемо у обзир да се већ воде преговори између Русије и Аустро-Угарске, онда то „ако“ отпада, јер Русија не може и неће предлагати друго

што осим оно што је с осталим силама утврђено.

Питање сад може бити само — шта је утврђено? То ми за сада у потанкости не можемо знати. Можемо само према познатим чињеницама и изјавама наслуђивати. Према оном што од себе даде чути г. Миловановић, министар спољних послова у Краљевини, који сад путује од кабинета до кабинета објашњавајући српско гледиште на ствар и српске интересе који су с њима у вези, наши изгледи на успјех нијесу лоши. Према томе и оно, што је Русија Аустро-Угарској предложила, неће бити на потпуну нашу штету.

Од држања Аустро-Угарске зависиће састанак конференције мир. Ако она не буде приступачна разлогу и правичности, конференције неће бити. Питање Босне и Херцеговине остаће отворено и постаће рана на тијелу европском, која ће затрова-ти његову крв. Пошто се миром неће моћи ријешити, биће вазда незајажен повод рату. И само ће се ратом моћи ријешити. Никада српски народ неће моћи мирно гледати Босну и Херцеговину у рукама аустро-угарским, нарочито кад уза се има непризнање анексије од стране већине великих сила, па с тим и њих саме. Аустро-Угарска остаће у Босни и Херцеговини само као узурпаторка, а противу ње као таке, с правнога и међународнога гледишта, допуштене ће бити све врсте протеста.

Ми се надамо да Аустро-Угарска упорством својим према већини великих сила неће допустити да до тога дође. То стање биће штетно по њу саму. У амбис отворенога питања Босне и Херцеговине морала би за сва времена, док се ово не ријешити, скрхати сву своју физичку и интелектуалну снагу, сав свој унутарњи и спољни живот, да напошљетку опет не буде сигурна, како ће се ствар по њу коначно ријешити. Она већ јасно може видјети, да Србија и Црна Гора неће остати саме и да ни часка пропустити неће а да на ватру не полагају нова дрва.

Ти разлози опредјељују нас да вјерујемо да ће до конференције доћи. А дође ли, наши интереси биће тим унапријед већ запажени. Природа тих интереса може бити само територијална. Сваки други вид је за нас нула. Никакве накладе у правној формалности неће бити у стању да нас задовоље. Ми могућност таквога задовољења не пуштамо ни пред праг да нам дође. Кад се робе двије српске провинције и један велики дио нашег народа, онда уступци морају бити саобразне жртви.

Обраћамо пажњу српским државницима на прилике које су за нас врло повољне и предупређујемо их да се не даду задовољити милостињом у виду каквога ништавога појаса од јужне Босне и Херцеговине. Јер великим силама није стало само до тога да нас задовоље и да очувају европски мир, него да стану на пут аустријском продирању на Балкан, а то ће најбоље постићи ако је сасвим истину из Босне и Херцеговине, или, бар, ако заграбљену територију подијеле између ње. Србије и Црне

Горе. Кочоперење Еренталово пека нас у овоме свом захтјеву не поколеба. То су вашарски марифетлуци којима тврди пазар.

Ми стално имамо да стојимо на гледишту, да Аустро-Угарска нема никаква права на Босну и Херцеговину, да је насилно погазила један међународан уговор, да је отимачки приграбила и заробила дио српског народа и да из Босне и Херцеговине има изићи. Само под том погодбом биће мира на Балкану.

Преговори су у пошљедњој фази и за дан-два сазнаћемо, хоће ли бити конференције мира, или разиласка и рата.

„Разочарање“

Са пуно злобе и малиције аустриски листови су пуштали, а по њима и многи други, особито неки хрватски, како је настало врло силно разочарање и у Србији и у Црној Гори, јер су најзад видјели, да су се нашли усамљени противу Аустро-Угарске. Износили то, ови листови су са злурадосћу објављивали како је са свију страна обилежа српским државама препоручено, да гледају свога посла и да Аустро-Угарску не изазивају. Многи од њих су тада износили читаве товаре глупости, а све у намјери, да српски покрет омаловаже и да представе страном свијету како и Црна Гора и Србија немају на страни никаквог ослоња и како њихове протесте и захтјеве неће нико да чује. Особито су са задовољством ови листови износили како Русија неће да чује ни за Црну Гору, ни за Србију, а најмање да потпомаже њихове планове противу анексије и Аустро-Угарске. Један дио од те штампе побједоносно је узвикивао како је у Србији и Црној Гори силно разочарање, јер им је отворено, са свију пријатељских страна, а нарочито из Русије, препоручено, да се не упуштају ни у какве вратоломне кораке.

Идући тиме, да српски покрет омаловаже и да оправдане српске захтјеве унизе, непријатељска штампа је тиме ишла још и на то, да страни свијет обмане, представљајући Србе као пуностолове и авантуристе, уједно убијајући вјеру српском народу у акцију обију слободних српских земаља.

Не бирајући средства, они су товарили лажи за лажима, измишљајући најодвратније глупости, а нарочито им је за то дао прилику пут српског престолонаследника Ђорђа.

Крај осталијех неистина, што су их ти туђински листови изнијели, довољан је овај:

Бечки Кореспонденц Биро добио је како се и самом престолонаследнику српском у Петрограду дало на знање, да званична Русија нити хоће, нити може да штити и потпомаже српске ратоборне кораке.

Али одмах за тим званична телеграфска агенција у Петрограду управила је званични извјештај, којим је објавила, да је престолонаследник српски поново из Русије увјерете у потпуне симпатије руске владе и руског народа!

Али њихова злурадост није дуго трајала. Она је била кратка вијека. Позната је ствар, да су у лажи кратке ноге и да њено царство дуго не траје.

Десио се нешто, што је збиља доијело разочарање.

Али то разочарање није било разочарање ни Црне Горе ни Србије. То је било њихове властито разочарање, које они сада назива сензационалним преокретом и догађајем првог реда, нагађајући ко има за то заслуге.

То њихово разочарање је — држање саме Русије!

Кочоперење њихово и вјечито парадирање с држањем Русије је било напразно.

Русија је најзад проговорила. Она је проговорила онако како јој додикује; она је проговорила онако како смо се ми од ње надали; она је проговорила онако као што је требала и дужна да проговори једна моћна словенска земља и наша заштитница.

Русија је устима Извољскијевим проговорила да неће да чује за анексију; да неће никако признати анексију Босне и Херцеговине.

Извољски је то казао председнику Думе, Хомјакову, који је то потврдио и послје аудијенције код цара Николе.

То је у цијелој штампи побудило велику сензацију, а у аустриској и њемачкој панику.

Они тај догађај називају догађајем првог реда и сензационим преокретом, а у ствари је по њих љуто — разочарање.

До воље им је и послје овога свега да причају о разочарању и Србије и Црне Горе.

Измурење.

Под овим насловом „Недјелни Преглед“ доноси овај чланак:

Званична Србија измирила се је са званичном Црном Гором. (Народи у Србији и Црној Гори нијесу никада ни били у завади, да би се горње измирење могло сматрати и као измирење њихово.) Штампана јавља, да је то измирење одведено до крајњих граница до којих је у опште могућно пријатељство између двије државе: оно је довело до *формалног* савеза између Србије и Црне Горе. Колико је ова вијест *Штампана* тачна, ми не знамо, али свакако ни чине врло вероватном здравнице које су измјетали између себе Краљ Петар и изванредни и заслужни Књаза Николе бригадир г. Јанко Вукотић, на дворском ручку даномом у част г. Вукотића.

Измурење ово поздравиле свесрдно сваки Србин, ма гдје га било. У приликама садашњим можемо пријетити, ову пословицу: свако зло је и по неко добро. Покушај анексије Босне и Херцеговине (ми кажемо: *покушај*, јер није доводно, за анексију, да њу хоће сама Аустро-Угарска, већ на њу треба да пристане прво држава, којој те земље припадају, а то је Турска, а за тим све потписнице Берлинскога Уговора) имао је то корисно дјелство по Србе, што је све зближило једне другима. Прво су у Србији, у овим тешким приликама, партије пружиле једна другој руку, затим су то учиниле и партије у Црној Гори. Оно прво начинило је Србију јачом а ово друго Црну Гору. Затим је дошло и приближивање, братимљење и самих двију држава српских, што им је дало још више снаге. И треба знати, да Србија и Црна Гора здружене нијесу само збир њихових снага; не, здружене, те двије државе више су него збир. Организоване двију снага даје једну снагу која премана суму њихову. Толико је пробићачко сједињавање, дружење, да сама природа увећана сједињене снаге преко њиховога збира. И обрнуто, зато што је то тако, људи се радо удружују.

Што се још има примјетити у овој прилици, то је разумно поступање Србије. У измирењу између ње и Црне Горе неко је морао прво почети, и то је учинила Србија, пратици свој посланика, г. Ј. Јовановића, на његово мјесто, на Цетиње. Не треба, свакако, у томе видјети неко признање званичне Србије да је оно све истина чиме су је оптуживали у њеним односима са Црном Гором. Званична Црна Гора, нема спора, тако не глумачи тај корак Србије, јер би то могло само унијети кладање у односе сада тако топли између српских држава. Наравно, ми овим нећемо да опоречемо оно што смо имали прилике већ рећи у нашем листу, а то је да је званична Србија, за оно непријатељско расположење између ње и Црне Горе које је до пре неки дан владало, послала велики дио одговорности. Али од сада Црна Гора може бити сигурна да Србија неће више толерирати, на својој територији, машинице црногорских „демократа“, махинације које су у главном и узрок досадашњих рђавих односа између ње и Црне Горе, ако би почем, и послје овога тешкога искушења по Српство, падале коме на павет такве махинације — у шта ми сумњамо.

Само хоћево да изразимо и једну наду: да дух помиравости и слоге, који је овако благотворно завладао и у Србији и у Црној Гори, као и њиховим међусобним односима, не буде нешто тренутно, само један блијесак, само један свијетли интервал у српском менталитету. Јер ваља знати, слога и слојни рад имају значаја и вриједности, када дуго трају, што ће рећи, када трају за вријеме *мира*. Моменти овакви такви су сада изузетни су, и ако слога влада само гада, то није доста. Она треба да постоји у нормалним приликама, када она застаје може много да учини. Колико би једна трајна слога користила, види се по томо колико нам је она много помогла за ово кратко вријеме свога трајања. Нема сумње, да наша српска ствар далеко боље стоји овако, када смо сви сложни, и ми овдје и они у Црној Гори, него када би смо се, пред заједничком опасношћу, узајамно оптуживали и своју снагу парализирали.

Криза она, ма колика да је за Српство тешка, пребродиће се, и ми се у Бога уздамо, да ћемо је пребродити са чашћу и успјехом. Али, ма како се свршило питање о нашим компенсацијама, треба знати да дефинитивна криза наша, српска, није *сада*. Она ће доћи послје овога момента. И од тога како ћемо се ми тада понашати и унутра и споља, од тога којим ћемо путем и у унутрашњој и спољној политици поћи, зависиће наша будућност. Сада ће Српство бити у истински *судбоносном* тренутку. Јер, као што је рекао један француски политичар за своју земљу, ми можемо рећи за Србију: *Elle n'a plus une seule faute à commettre*. (Она нема више ни једну погрешку да учини).

ОЗБИЉНИ ДАНИ

Како кога дана међу Србима се све више и више осјећа већа огорченост насрам Аустро-Угарске због анексије Босне и Херцеговине. Све што се српски осјећа и што српским духом дише прегло је, да и пошљедњу своју снагу уложи, да се отимчарима стане једном за свагда на пут.

Покрет противу отимчарске политике Аустро-Угарске све јаче размјере узима, а нарочито у слободним српским земаљама.

У овим озбиљним данима по целокупно Српство све што је живо устајало је, и у Србији видимо гдје се на све стране живо ради, да се стане на браник противу угњетавана српског народа.

У овим и сувише озбиљним данима по наш живаљ нијесу могли да остану равнодушни ни српски пољопривредници. Лист српског пољопривредног друштва у Краљевини, „Тежак“, наговјештавајући борбу на живот и смрт, налази да Српству предстоји само излаз: умријети или побједити. А да би се та побједа остварила и омогућила, излази са овим патриотским подвигом:

Треба бојкотовати све што је из Њемачке и Аустро-Угарске!

Треба извести организацију рада на случај рата.

За бојкот вели да га могу слободно изводити сви и да *нико* није у стању бојкот забранити, јер свакоме стоји до воље да купује гдје хоће, а тек се од Срба не може тражити да економски помажу освјетљене непријатеље и криве душмане и отимчаре.

За организацију рада на случај рата предлаже:

Прво да се осигура чељад на дому од глади; треба прибирати храну у општинске кошеве. Друго да се забрани извоз хране из земље, макар држава примала за порезу и у натури. Треће нека војска собом носи топли и удобно одјело и преобуку како не би држава на то трошила. Четврто се треба побринути за старце и нејаке на дому тиме, што би им се оставили вјешти и стручни људи, да их у пољопривредним пословима упућују и руководе.

Овај патриотски поклич одишта заслужује сваку пажњу, те би се и код нас могло, поводом овога, раз-

мислити и о овим пословима, који не смију остати непредвиђени.

Онако исто као што се спремамо за сваку евентуалност за случај рата, треба да се побринемо и за оне што их на дому остављамо.

Хвала Богу!

Орган занатлија у Краљевини „Занатлијски Савез“ доноси под горњим насловом:

Као што је познато, наши општи српски непријатељи били су успјели преко извјесних српских народа, да унесу заваду између Србије и Црне Горе.

Ти наши непријатељи нијесу могли никога да ангажују из Црне Горе да ради противу Србије и њеног узвишеног владана.

Али су, на жалост, наишли код нас у Србији својих агената, који су радили противу Црне Горе и њенога владалачког дома.

На начин својствен језуитској дипломатији на бечком Бал-плану, добијен је извјештај број српских листова да по свједневно грде и клеветају Црну Гору и њенога старог владана.

На не само то, по су на особито пјешт начин удесили да те грдне, клевете и сву ту радњу противу Црне Горе протуррају не само незванично, по и званичној Србији.

У томе су тако много и пјешто успјели, да су чак и „Самоуправу“ полузванични орган српске владе и званични орган радикалне странке, увукли у ту кампању противу Црне Горе и њенога владалачког дома....

Требало је да наша сусјетка анексира српску Босну и Херцеговину, па тек да виде они жалосни политичари и новинари чему је имала да послужи она дивљачка кампања противу Црне Горе, која је вођена из Биограда, Новог Сада, Загреба, Сарајева, Мостара, Дубровника и Котора.

Требало је да изгубимо, ако да Бог само тренутно, двије српске покрајине, па да ти жалосни политичари и новинари виде, колико су много и тешко гријешили што су онако немитосрдно нападнали Црну Гору и њеног владана.

Наш је народ одавно рекао: *Свако зло има и своју добру страну* — на се и приликом ове нове несреће, која је снашла српско племе, то документовало.

Анексијом Босне и Херцеговине од стране нашега безобразнога сусједа, одмах је нестало оне заваде између Србије и Црне Горе; њени су се владаци братски загрлили, народ је громогласно клицао, а поменути и познати листови јавно су и отворено признали да су, туткани од српских непријатеља, клеветали и грдили Црну Гору и њенога владана.

Ми се, наравно, овом сретљивом преокрету, у односима између Србије и Црне Горе, радујемо из два разлога: прво што је измирење Србије и Црне Горе неоспорно огромна корист по наше националне интересе, и што је нама тим даго задовољење за онолике грдне и клевете са којима смо обаснани.

Као што је познато, ми смо тврдили да народ у слободној Краљевини ни у колико није одобравао онако држање извјесних листова према Црној Гори. Напротив он је то најстрожије осуђивао, јер је увиђао да се таквом радном наноси огромна штета великим и општим интересима Српства.

И баш је зато онако силно и одушевљено клицао Црној Гори и њеном витешском владану, када је он својом пракси-манијом, на своје храбре Црногорце, протествовао против разбојничког агата Аустро-Угарске на српску Босну и Херцеговину.

Колико је наш народ у Србији силно волио и воли нашу браћу у Црној Гори и необично много цијенио њихова владана документовано је приликом доласка и билдења у Биограду г. Јанка Вукотића, нарочитог изасланика Њ. К. В. Књаза Николе.

Као што је познато, г. Вукотић је добио братски и српски поздрав Њ. К. В. Књаза Николе и његових храбрих Црногорца Њ. В. Краља Петру и његовим јуначким Србијанцима.

Доласак г. Вукотића поздравно је слично и одушевљено ипо српски народ; а имао је и зашто, јер је, послје његова доласка, Њ. В. Краљ Петар објавио цијелом свијету: да Србија и Црна Гора чине једну нераздвојну цијелину у одбрани општих и светих интереса васколиког Српства.

Колико је овај срећни обрт у нашим односима према Црној Гори силно одушевљено ипо наш народ најбоље се види из неоспорног факта: да су сваки дан, за вријеме боравка г. Вукотића у Биограду, приређиване силне и бурне мани-

фесталије Књаза Николи његовом изасланику Вукотићу и Црној Гори.

А да се у овим манифестацијама са Биоградом и Биограђанима слаже и сва Србија, најбоље се оствјерило оних величанствених дочеким г. Вукотића у Крагујевцу, којом је приликом грађанство и војска силно и одушевљено клицало слоган између Србије и Црне Горе за узвицима **Живео Краљ Петар! Живео Књаз Никола.**

Канцеларска криза у Берлину

Јуче је почела дебата у њемачком Рајхстагу због царског интервјуа, који је изнесен у једном енглеском листу. Интерпелације су подигле све странке. Огорчење противу канцелара Билова толико је, да је његов пад лако могућан. Он је већ цару поднио оставку, али ју овај није уважио. Први ће говорник бити Басерман, а послје њега узеше одмах ријеч гроф Биллов. Дебата и данас траје. Како из Берлина јављају, гроф је ријешен да не допусти да се у Рајхстагу говори противу њега оним тоном, којим се говори у штампи. Он ће то предупредити својим падом. Државни савјетник Витинг предвиђа велике промјене у њемачкој спољној политици ако Биллов падне. У једном разговору са дописником бечке „Нове Слободне Штамп“ рекао је Витинг, да је Извољски, руски министар спољних послова, у договорима, које је имао с књазом Билловим у Берлину, озбиљно покушао да њемачку одноји од Аустро-Угарске.

То, и ако изгледа на потказивање, може ипак бити истинито, и ако књаз Биллов одступи, пошљедице могу бити свакојаке.

Најближи дани показале нам, на коју ће се страну судбина окренути. Судећи по општој узрујаности духова противу Билова, није искључена могућност, да је овај поход противу њега подстакнут неком тајанственом али моћном руком, да би се мијењањем канцелара промјенила и политика њемачке према Енглеској и Русији на штету Аустро-Угарске.

МЕЂУНАРОДНА КОНФЕРЕНЦИЈА

Питање о међународној конференцији, која ће се бавити акутним балканским питањима, није још дефинитивно ријешено. Оно је још на дневном реду и оно данас се јавног мијењања гледало као да од међународне конференције неће бити ништа. Сада су се о конференцији изјавиле све велесиле и ни једна јој није противна. Разумије се, ни сама Аустрија нема ништа противу државна конференције. Главни је ту питање, програм рада њеног. Аустрија је вољна да се држи конференција, која ће пријети преко анексије, па расправљала ма о чему. Турска се више занима задовољствима која треба да јој се да. И као што се оне, сасвим природно, брину само о себи, ни Србија не остаје ништа друго, него да и они раде за себе. Приједлог Енглеске обухвата и српске захтјеве, а сада је изашао и приједлог руски, који такође не заборавља српски народ. Он садржи ове тачке:

- 1) Признање бугарске независности и одређење финансијских обавеза Бугарске према Турској и уређење железничког питања.
- 2) Утврђење анексије Босне и Херцеговине од стране Аустро-Угарске.
- 3) Враћање Новопазарског Санџака Турској.
- 4) Признање анексије Крита Грчкој и укидање чл. 23. Берлинског Уговора.
- 5) Уништење 61. чл. Берлинског Уговора, који се односи на земље, у којима живе Јермени.
- 6) Кидане свега што ограничава суверена права Црне Горе.
- 7) Користи, које се имају дати Србији и Црној Гори.
- 8) Потреба ревизије дунавског уговора.
- 9) Измјене конвенције страних пошта у Турској.

Тај је, вели, приједлог упутила Русија у Аустрију, али ни до данас се не зна да ли је аутентичан. Пала у очи да се другом тачком анексија признаје, док вијести из Русије другаче говоре. Тамо се сматра,

да је Русија одсутно противна анексији, а гроф Борбински јавно се изразио како Русија спрема нарочиту изјаву, којом ће устати противу анексије.

И Француска се изјаснила за конференцију онако исто као и Русија и Енглеска. Према изјави предједника француске владе, Клемансоа, конференција ће неминуовно бити, јер она има да расправи најновије заплете на Балкану. Француска, завршио је он, ради са Русијом и Енглеском, да мир у Европи буде на сваки начин зајамчен.

Из тога се види, да се озбиљно помислила на конференцију, јер у њој све силе налазе излаза не само из заплета, него и рата на Балкану, који пријети цијелој Европи да западне.

Гласови поводом анексије

Босанске петеће чете

У Босни су почели већ да дјелују летеће чете, које су познате под именом штрајфунга. То нијесу ништа друго по привилеговани башибозаци. Они имају права да раде шта хоће, а да зато нико не одговарају. Чете се састоје из пет, десет, највише петнаест људи. Они су обучени као и остали жандарми и крстаре и дану и ноћи по своме реону. Ништа је дато право, да, како се каже, у интересу реда и мира, чине и највеће злуде. Колико су они силни види се из тога што им је дато право да човјека убијају, а зато нико не одговарају. Зудуми што их ти људи чине надмашавају дахије. И ове летеће чете су већ почеле свој благотворни рад. Упадну човјеку у кућу, дигну све на ноге и онда претурју на све стране. Усуди ли се ко, да ријеч противу каже неће му ни једно ребро остати на миру. Владине уличнице, самозвани Хрвати, са овим штрајфунгама су већ почели да пактирају и да поједине Србе и Муслимане депуширају, те су и затварања већ почела.

Странци о анексији

За анексијом Босне и Херцеговине велико је интересовање и на страни. Енглеска јавност и енглеска штампа противу анексији. У Русији је велико огорчење противу анексије, а није ништа боље ни у Румунији. Француска штампа такође пише противу анексије.

Изасланика из Србије размислила се по цијелој Европи. То су изасланика приватне иницијативе, која су ставила себи у задатак да објавијесте страни свијет о анексији и да га заинтересују за праведну српску ствар. У томе она имају одличан успјех и дјела говоре да су оште симпатије на страни Срба и да српска ствар неће лако пропасти.

Србија са оружја

Србија ради врло живо на наоружању. Она је уложила све своје силе, да би надокнадила оно што је, неопрезношћу, пропустила. Она се снабдева брзометним топовима и цебаном, поручује брзометне пушке и набавља запрету за артиљерију. Њена војска не престаје да маневрира, а како су Аустријанци почели да парадирати са својом војском, то је и српска војска почела своје маневре дуж аустријске границе.

Аустрија и Адакале

На Дунаву, између Кладова и Текије, налази се једно овеће острво Адакале. Оно је турско, али тако, да је остало све до сад независно. На њему живе махом Мухамеданци. Аустрији, којој није било довољно отмица Босне и Херцеговине, пало је око на Адакале и њега претјело и сада то острво сасвим посјела, јер је на њему довела шест топова и неколико чета војске, те је становницима издала наредбу да буду спремени, ако до рата дође, да напусте острво и да иду у Темишвар, али су становници ту понуду одбили, изјављујући да ће, ако баш морају да иду, ићи прије у Текију.

Бојкот аустријске робе

Бојкотоване аустријске робе у Турској и Србији није остало без пошљедица. Аустријски трговци то су најбоље осјетили, те су ово дана у Бечу држали скуп, да се договарају што ће да раде, да би спречили даље губитке, пошто се бојкотом иде на то, да се сасвим аустријски производи упропасте.

Све Срби криви

Прије неколико дана настрадали су два аустријска војника чувајући железничку пругу између Прења и Грабовице. Страшан вјетар и олуја су дигли једну стипу, која се стропоштала и једног војника на мјесто убила, а другог тешико ранила. непријатељи српски сад трубе како није то природан случај, него да је неко од Срба нарочито оборно стијену

на војнике, хотећи тиме да представе како Срби не мирују, него се аустријској војсци спете. Како их је Бог дао, они још толико далеко могу ићи, да објаве како се и сама природа здружила са Србима „велепозајницима“ и како чак и она по упуству њиховом дјелује.

Хрватска легија

Оних дана је у Загребу било вијеће Старчевићеве чисте странке права. Поред осталих ствари, које се нас не тичу, Д-р Александар Хорват устао је и предложио закључак, да се створи хрватска легија, која ће имати за задатак да сузбуди навалу српских чета. Како они замислилају, та би легија била чисто војничка, те је ријешено да се умоли министарство војно, да им даде оружја, учитеља и вођа. Он је идеју о легији овако образложио: „Морамо непријатељски покрет сузбити једнаким бојним средствима. Против неоправданог у хрватским земљама српској државној мисао! Против државну мисао! Против српском народном покрету, који хоће провалити нама, хрватски народни покрет! Против српских чета, хрватска народна легија! Мисао против мисли! Покрет против покрету! Легију против легији!“

Курнозима ради износимо ову докихо-триједу франковачку.

Покрет у Румунији

Све више и више интересе је јавност у Румунији о догађајима, који су се развиле на Балкану поводом анексије Херцег-Босне. Румуни увиђају да је настао прави грабеж и онда не могу ни они да сједи скрштених руку, препуштајући другима да вршљају по Балкану како им се свиђа. У Румуна се буне осјећаји противу тога грабежа, те и они устају противу анексије, осуђујући грабежну политику Аустро-Угарске. У Букурешту је прошле недеље држан митинг, на коме се отворено устало противу Аустрије, те је донесена резолуција, да румунска влада прекине сваку везу са Аустријом и изјави симпатије Србији и Црној Гори.

Сензације због Русије

Њемачка штампа се врло много занима државњем Русије наспрам Словена и њеним пошљедним преокретом према анексији. Она се изненађује од куда Русија тако да устaje противу анексије, те је стала нагађати, измишљајући што им год падне на памет.

„Berliner Tagblatt“ сматра сензациони преокрет у Русији свјетским догађајем првог реда, а „Lokalanzeiger“ тражи од њемачке владе да добро отвара очи и назива шта ради.

Њемачка штампа о анексији

Њемачка се штампа јавно узбунила противу њемачке владе, због њеног државња наспрам Аустрије у погледу анексије. Она то чини с разлогом. Њемачка је због тога свога државња претријела и морално и материјалну штету. Морална јој је штета што због Аустрије навлачи на се мржњу, а материјална јој је штета што јој се бојкотије роба на Балкану и међу Словенима.

Најновији преокрет у Русији поводом анексије још више је узбунио њемачку штампу, а изјава цара Вилхелма је до узбуђења доводи.

На тај начин видимо Аустрију све усамљенију.

Ко се плаши

Аустријским и некојим хрватским листовима је право задовољство кад могу да изнесу нешто, из чега би се могло извести како Срби презају од Аустријанца. Али догађаји, који се у Аустро-Угарској одигравају, показују са свим супротно. Сензациони догађај, који се збио прошле недеље у Пенци, најбоље то показује. Један инфантериста побјегао је из пештанске касарне у женском одијелу, али је био лоше среће, јер је ухваћен. Његова жена која му је помагала у бјегству, изјавила је пред полицијом овако: „За инфантеристу Јохана Вершиа удала сам се прије три мјесеца. Послије мјесец дана узели су га у војску. Мени је било тешко без њега. А кад сам чула, да ће бити рата и да ће и мој муж у рат против Срба, плашила сам се, те сам отишла код њега, наговорила га, те је са мном, преобучен у женско одијело, побјегао“.

Ко се плаши, дјела говоре.

Све боље од бољег!

Владини листови у анексираним земљама немају довољно ријечи, да се нахвале новим стањем у земљи. Уста су им пуна хвала и славопоја и вуње ступце своје тиме, што објављују на све стране како тамо царује прави благодат. Али и поред тога они не могу, а да, овда онда, не наговјесте с љутињом како се мали дио народа није придружио неописивом песелу, те депуширају с реда Србе и Муслимане што и они не пјевају славопоје

новом стању. Независни листови у Босни и Херцеговини не смију ни бијеле о приликама у земљи, а ако што и прозборје, заплитије се, те тако видимо мо-старски „Народ“ сам био и да није огласа, не би у њему ништа незабрањено остало! Цензура као да вели, да је доста што се у таквим листовима и огласи могу читати.

Али босанској влади сада није ни то било довољно. Како „Hrvatski Dnevnik“ нише, сви одговорни уредници листова у Сарајеву позвани су и онда им је забрањено, да не смију писати ништа што би узнемиравало народ, а нарочито да не пишу о операцијама и смјерницама војске, о кретању, јачини и смештану чета, о стању тврђава и о похрани и превозању војне спреме.

И кад о томе не смију да пишу, није никакво чудо како кроз анексиране земље тече мед и млијеко!

Протест Срба у Њу-Јорку

— доше нашем листу —

Анексија Босне и Херцеговине љуто је погресла и Србе у Њу-Јорку и они, да би дали својим боловима одушке, сазвали су митинг, који се држао у прошлу недјељу.

Митингу је присуствовало око 400 Срба из разних српских крајева, а било је и најредних Хрвата, Талијана и Арбанаса.

Митинг је отворио Јово Томановић, а митингом је руководио Луко Огаловић. Од Срба су говорили: Иван Лакић, Саво Савић, Јово Томановић, Младен Арђанов и др. који су се изјаснили противу анексије, као год и Иван Крешин, уредник листа „Hrvatski Svjet.“ Говор Вишка Бабагоша, Арбанаса, такође је одушевљено био примљен.

На крају је донесена ова резолуција: „Њујоршки Срби сакупљени овдје на јавном збору у земљи слободе, из свију крајева Српства, а нарочито из наше поглавине постојбине Босне и Херцеговине, сматрамо за нашу свету дужност, да као потомци оних Срба, који су нашој поносној Босни и дичној Херцеговини, крв своју столећима пролијевали, борећи се за слободу и права свога народа, да изралимо наше велико огорчење и негодовање на чину кога је несита Аустрија анексирањем овијех наших земаља, а крњењем берлинског уговора, за себе присвојила.“

Тај златворски корак те познате угњетачице свију Словена, најоштрије са гнушењем осуђујемо, апелујући на слободне и независне српске државе Србију и Црну Гору, да устану у заштити српских права, ујеравајући их да смо у духу са њима и да ће мо нашој браћи у њиховој борби, не жалети никаквих жртана, у сваком часу у помоћ прискочити.“

Српским владарима краљу Петру и књазу Господару праћени су телеграми, којима се изјављује солидарност са радом Србије и Црне Горе.

Предједнику С. Америчких Држава упућен је овај апел:

„Српска колонија у Њу-Јорку, састављена од Србијанаца, Црногораца, Бошњака, Херцегована, Бананаца, Бачана, Личана, Далматинаца, Македонаца и Срба из других српских покрајина, у виду анектирања Босне и Херцеговине од стране Аустрије најенергичније протестује и то дјело Аустрије сматра као прекршај интернационалног уговора склопљеног на берлинском конгресу, и узурпирање права српског народа и насртај и препреку на развојак и напредак српске идеје и српских права; у исто доба изјављује да ће у случају потребе све своје моралне и материјалне снаге уложити у одбрану права свога народа, и апелује на предједника Савезних Држава у Америци, да као представник земље слободе и напредка посредује својим узвишеним положајем, да се поштују права народа Босне и Херцеговине, који народ, и ако немогућ у овим часовима изразити своје праве жеље, најенергичније се противи анектирању Босне и Херцеговине Аустрији, јер, у тридесет годишњем администрирању Босном и Херцеговином, Аустрија није никад поштовала права народа Босне и Херцеговине, те није ни задовољна наклоност и симпатије народа, који се под аустријском влашћу сматра у ропству, и као такви, мораће узети природне кораке да добије своју слободу.“

Апел је овај предан и свима америчким листовима, који су га донијели, пропраћајући га описом овог митинга и српског покрета противу анексије.

Дневне новости

Престолонашљедник Ђорђе у Русији. Српски Престолонашљедник Ђорђе посјетио је Петроград, гдје је био топло и срдечно прим-

љен од Н. В. Цара Николе II. Престолонаследник је задовољан резултатом свога боравка у Петрограду. Томе своје задовољству дао је израза у депеши, коју је ономад, по повратку у Биоград, послао својој дједи, Н. Кр. В. Књазу Господару.

Денеша гласи:

„По својој повратку с пута, хитам и као унук и као Србин да поздравим дичне Црногорце радосно и вијешћу, да сам у братској и моћној Русији наишао на најтоплије и најискреније симпатије за наш народ. Вас, бабу и све Ваше грли

Ђорђе“.

Господар је на тај срдачни поздрав одговорио Својој унуку овако:

„На твојој путу у братску нам заштитницу Русију вратиле су те. Мој драги унуче, најтоплије жеље и молитве твоје ујечивине Црне Горе и свега Српства. Радосно поздрављам твој срдачни повратак. Честитам ти на толикоме пријему и на симпатијама за наш народ, на које си наишао у крилу мајке нам Русије. Грлим те сви, мили наш Ђорђе Ђедо“.

Вратио се. У недјељу око 11 часова прије подне вратио се у Биоград из Петрограда српски престолонаследник Ђорђе. Био је свечано дочекан. Многе хиљаде народа прекриле су улице. На станици је у сусрет изишао цео официрски кор, сва влада, сви великодостојници и сви општински чиновници с председником на челу. Звона су звонила, топови с града грукали су.

Председник општине Вуловић поздравно га је говором. Престолонаследник је одговорио и казао, да је у Русији био ванредно лијепо примљен. Цар, влада и народ су на страни Србије. Помоћ руска је извјестна. Али зато Србија ипак нека се оружја. Нека му не говоре колико је непријатељ силан, него гдје је.

Краљу Оцу дошло је својеручно писмо цара.

Краљ Едвард. Аустро-чивутски листови радовали су се што Краљ Едвард није примио српскога министра спољних послова Миловановића. Међутим Краљ није ни био у Лондону док се је Миловановић у њему бавио. Краљ му је међутим ставио до знања да жали што није у Лондону да би га могао примити и увјерава га о својим симпатијама према српском народу.

Аустриске интриге. Никако аустро-угарски листови и истоимена дипломатија да забораве Санџак и своје интриге између Србије, Турске и Црне Горе. Муче се од сваке руке да посију неповјерење и зато нема дана кад не протуре у свијет коју интригу. Сад јављају, да су Србија и Црна Гора сконцетрисали војску на границу Новоназарског Санџака и да је Турска тамо послала војску.

Руски велики књаз у Бечу. Како бечки листови доносе, предстоји долазак једнога од великих књажева руских у Беч ради честитања Фрањи Јосифу његовог јубилеја.

О Босни и Херцеговини. Данас у осам часова у вече отвара се збор у Петрограду у сали Тенишевског училишта, на ком ће се говорити о Босни и Херцеговини под влашћу Аустро-Угарске. Говориће ова господа: А. Н. Брјанчанинов, проф. А. М. Погодин, А. Л. Стаховић и чланови Господарствене Думе Н. Н. Мавлаков, П. Н. Милуков и Ф. И. Рудичев.

О нашем листу. Угледни биоградски лист „Недјељни Преглед“

доноси ову повољну оцјену о нашем листу: „...Цетињски Вјесник, својим тако српским и тако патриотским држањем у питању анексије Босне и Херцеговине, демантовао је најбоље сумњичење српских радикала и учинио неоснованим њихово неповјерење. И ова прилика треба да буде наука нашим радикалима да човек може бити добар Србин, и ако није радикал“.

Српски пароброд задржан. Аустро-угарски монитори имали су прије неки дан код Земуна, преко пута Биограда, пјезбу и гађање с општрим мџима. Српски пароброд „Стиг“ пошао је из Биограда за Нови Сад, послом. Кад је стигао близу монитора сусретне га једна мала лађица извидница и забрани му даљу пловидбу. „Стиг“ се вратио, али кад је мислио да је вјезба монитора закључена, упутио се опет у Нови Сад. Опет му је у сусрет изишла она иста мала лађица аустро-угарска, која има један брзомјетни топ на себи, и врати га. Ушљед тога огорчење у Биограду порасло је, ако се у опште може још повећати. Србија, вели се, одговориће равном мјером. Аустро-Угарска понаша се према Србији као да је већ у рату с њом.

Три Србина официра стријелана. Познато је да у аустро-угарској војсци има 30 процента Славена официра, и 66 процента подофицира. Несловени те монархије успјели су да Словене духовно потчине сасвим својој политици, па су се и дотле осмјелили, да их у рат шиљу противу самих Славена. Кад је оно 1878. године била опасност да се Русија и Аустро-Угарска сударе, Ерихерцог Албрехт, пославши у први бојни ред саме Славене, рекао је: нека се браћа прва растргну.

Тако су и сад послали противу Србије и Црне Горе свегама Славене, па чак и Србе. Три официра Србина, који су служили у гарнизону у Петроварадину, до Новог Сада, замоле да буду премјештени у који гарнизон на сјеверу, да се као Срби не би морали борити противу Срба. Швабе их одмах дадоше под суд, осудише на смрт и стрељаше их — јер су одрекли послушност у ратно доба. Тако умрију Швабе.

Узрујаност у Биограду. Прије неколико дана овладава је у Биограду велика узрујаност. Неко је доставио влади да Аустро-Угарска намјерава напасти на Биоград и узети га и без објаве рата, и ушљед тога наступило је велико узбуђење. Одмах је изведена војска из њених станова и упутила се дуж Саве и Дунава, а по свој граници и на друге унапријед положије. Доцније се показало да је вијест о изненадном нападу била неистинита.

Ми се чудимо тој работи. Изненадни напад аустро-угарске војске био би то што и рат, а Аустро-Угарска има разлога да га се клони као ђаво од крста. Ми бисмо се рату, који би Аустро-Угарска отпочела, само радовали. Европа онда не би могла рећи да смо мир ми нарушили. Изговор, као да смо је ми изазвали, не би врједно ништа. Свијет је свједок да је она изазивач. Не може се тај крупан изазивачки чин игнорисати на наше протесте, који су природни и оправдани, и обиљежити као изазивање. Шта хоће Аустро-Угарска? Хоће ли да ћутимо? Хоће ли да сједимо скрштених руку кад она не само што је бесправно погазила један међународни уговор и присвојила двије српске земље, него и даље чини варварска насиља инсултирајући чак и владалачке изасланике,

који су у доброј вјери путовали преко њене територије?

Нека су у Биограду спокојни. Сваки корак противу Србије биће за Црну Гору сигнал за акцију, и то с мјеста.

„Хрватска легија“. Кличу од радости њемачки листови у Аустро-Угарској, што су Старчевићанци сазвали у Загребу збор и покренули мисао да се образује једна хрватска добровољачка легија противу Србије. И већ су се, веле, уписале двије хиљаде људи. У исто доба јављају да социјалисте пријете да образују другу легију, која ће звати „црвени борци“, која ће устати против Старчевићанаца.

Тако, тако, образујте ви само легије, али немојте их слати само противу Србије, него дела мало и противу нас амо у Црној Гори, те да и ми будемо имали срећу да се о њиховом јунаштву увјеримо.

Кад те јунаке у души представимо, падају нам на памет они стари стихови:

Подига се једна шака Влада
И пошлепа у тиквици праха
Да освоји Босну од Турака

Обилна киша. Послије дуготрајне суше, која је претила да нас лиши воде, ово дана је пала бујна и обилна киша, која је и данас продужила да сипи.

Прелаја Порт-Артура. Г. капетан Ал. Саичић преводио је књигу „Предаја Порт-Артура“, објављује: „Пошто ће ускоро бити оштампана књига „Предаја Порт-Артура“, онтужени акт, а желим да штампам само у онолико примјерака колико ми се претплатника јаве, то лијено молим сву господу скупљаче, да ме у што краћем року извијесте о броју претплатника и упуте ми претплату“.

Народно здравље

Проста и подесна носила. — По гдјева се указује потреба да тежким болесницима или рањеницима буд полагане професионалне, а да такви процесу су ипак добра посела најједнолика. На жалост је посела у парови топло ваћа, а по сезима их баш никакво нема. У том случају морају се онда сами поставити и то је једна одлика посела сарајима. На њима је једна болесника посела.

С паровима муче и прибори могу се брзо склопити и брзо се извађају. Највише се двије полагаче и полагаче чотке промену су крај здравља и јаку крају крају — тако, да им крајени остани напаче и послуже за ручине (дринке), па су посела тогача. Прва се извође те двије чотке тако заточе и причврсти, да се на њу болесник може положити као на какву постелу или леу, па је онда лебно и да болесника и да посела. Ако је потреба, болесник се може и покртити.

Да болесник лакше живије туга. — Има болесника који тежко питује узимају. Некако пијесу свикали да тако мале злогоче гутају, па им се онда ниладе већ и у устима раздробе и своју горчину или паче свој рђав куче покажу. Нарочито су у узимању пилула пенјента дјела, па кад се једном пречаре, поселије их је мучиво патјерати, да други оброк узму.

У таквим случајенима помажу се јеште пудле, и диврлите на рачне пачице. Дају и, пр. таким болесницима пилуле у комаду хлеба, у суну или укувајој воћни пилули, нишлат, у суну грозљу и т. д. па тако већ лакше узму. По гдјевој своје болеснике нарочито па то увјеравају. Праве им пилуле од кориче хлеба, па их па њима уче, како ће прве прогутати, а да им се у устима не распу.

Против уједна зоба. — И зобни ујед може да буде опасан. Од њега патјекне и око мјеста, гдје је ујед, и попередња околина посела, па ако се оток тиче код казивајет пролаза и, пр. уста или грла, може бити опасан.

Против зобила зоба дају неки етисеу. Јак раствор етисеу нагрла се па мјесто, гдје је зобила својом жавком зобила. Још боље је тога ради употребити јак раствор обичне соди. Натопи се много соли с мало воде — тако, да се од те етисеу учини као нека каша, па се онда њоме натре мјесто зобила.

Величина човјечијих крвних црвених зрнаца. — Пријечник црвеног крота зрнаца човјечије крви износи 7 милиметара или — како доктори то воле — 7 микрона. — Бољко је то, човјече човјече пречу, дати тог онда, кад пошлепа дећи преко 140 толи таким зрнаца, да их удирево поребако, сталн у дужици 1 сантиметра.

Из бијелога свијета

Из палата у — тамницу. Бечки и пештански друштвени живије пружа нам и оне крајности, које су ријетке чак и у Па-

ризу и Лондону. У најотменија и најугледнија друштва угадно елегантни људи, гудекузирају, размјучу се и нараскаланије живе, па их онда нестане, остављајући Бечлијама и Пештанцима такве успомене, да ће их се цијелог живота сјелати, јер их добро опште познатицама и преварама. У Пешти су била два брата, који су се изданили за богате америчке трговце, те су масу општегали. Својом раскошношћу узвукли су се у најбоља друштва и онда многе на пријевару општегали, а нарочито даме, са којима су била у интимним односима. Разумије се, да на крају те префитене паче дођу с ону страну браве. Та је судбина сада постигла и грофа Лајингена, који је пуних десет година живио у Бечу просипајући силан новац и ра змећући се као нико. Сада се налази у затвору.

Золина кћи удала се. Денеша, кћи чувеног француског књижевника Емила Золе, удала се ових дана за француског књижевника Мауриција Де Блоада.

Лондонске жене. У Лондону је жене спопао читав бијес, да би дошли до права, која имају и људи. Ту скоро су демонстрирале пред парламентом, те су многе ухапшене. Једна од њих је била толико лукава, да се увукла у дворану и када се повела ријеч о дјети, удала је нагло унутра и викнула: „Оставите дјечу, него се бавите женама које их рађају.“ Њу су морали послужитељи да уклоне.

Бугарске новчанице нађене. У Ниши су рибари ухватили једну кутију (шкатулу) у којој су биле бугарске новчанице у износу 700.000 лева. Држи се, да су ове новчанице оне, што су их прије двије године два бугарска поштара украли.

Најновији телеграми

(Од Бечкога Кор. Бироа)

Миловановић у Риму

Рим, 28. октобра. Миловановић је приспио. По подне у 4/30 примио га је Титони.

Смањивање војске

Софија, 28. октобра. Влада је одлучила да распусти најстарију класу војника свију родова оружја, који су сада завршили војну службу, свдећи тиме стални кадар на 25.000 војника, како би тиме показала своје мирољубиве намјере.

Енглеско мишљење

Лондон, 28. октобра. Председник владе Аскит изјавио је: да би се дала врједност измјенама донешеним у Берлинском Уговору треба постићи престанак свију велесила, рачунајући у то и Турску. Учинићемо све што је могуће да се што прије дође до опште сагласности. Нијесмо никад били противни директним преговорима Бугарске и Аустрије са Турском. Учинићемо све могуће да умиримо узбуђене осјећаје. С радошћу констатира да су преговори са Извољским показали да се Русија и Инглеска приближују у источном питању.

Питање о Касаблани

Берлин, 29. октобра. Посланик Камболло и секретар Шен потписали су ноту, којом се утврђује сагласност објива взида у уређењу догађаја у Касаблани.

Демобилизација у Турској

Цариград, 29. октобра. Зиновјев је добио обајештај, да ће Турска данас отпочети демобилизацију, како би показала своје мирољубиве тежње.

НАЈНОВИЈЕ ВЈЕСТИ

— У тајним сједишма И. Скуматине у Србији ријешено је, да се без узнемирености сачека састанак конференције и њена рјешена.

— Орган мацедонског комитета „Шура Христи“ тражи од Порте, да се Црној Гори и Србији даду од Босне територијалне компензације.

— Престолонаследник Ђорђе вратио се из Русије преко Румуније у Биоград.

— Мостарски „Народ“ је поново престан.

— У Петрограду је основан Словенски Баро, који има за задатак да руску штампу обавјестити о Словенима, а нарочито Баварским.

— Јевреји у Србији на својој збору унутра су дјел на Девреје у сјелом свијету, да им помогну приваде српске заштити.

— У име пољске српске штампе издан је у Биограду енглеском језику „Дело Телеграф“ срдачно завлашћујући свијетски паче на њеном давним државном начелу Срба и њихову даму.